Popis umjetnina iz Muzeja likovnih umjetnosti:

1. Johann Georg Weikert
   Marija Eleonora Pejačević, 1789.
   ulje na platnu, 222 x 148,2 cm

2. Mór Than
   Karlo grof Pejačević, 1871.
   ulje na platnu, 95 x 85,5 cm

3. Mór Than
   Marija Eleonora grofica Pejačević, 1871.
   ulje na platnu, 94 x 73 cm

4. Mór Than
   Josip grof Pejačević, 1871.
   ulje na platnu, 95 x 72 cm

5. Franz Pitner
   Marko Aleksandar barun Pejačević, 1878.
   ulje na platnu, 85 x 70 cm

6. Franz Pitner
   Antun grof Pejačević, 1878.
   ulje na platnu, 74 x 60 cm

7. Franz Pitner
   Barbara grofica Pejačević, 1878.
   ulje na platnu, 74 x 60 cm

8. Carl Rahl
   Alvina grofica Pejačević, 1856.
   ulje na platnu, 127,2 x 93,3 cm

9. Carl Rahl
   Pavao grof Pejačević, oko 1856.
   ulje na platnu, 61 x 47 cm

10. Johann Erdmann Gottlieb Prestel
    Ergela, oko 1836.
    ulje na platnu, 62 x 88,5 cm

11. Johann Erdmann Gottlieb Prestel
    Ergela u galopu, oko 1836.
    ulje na platnu, 62 x 88,5 cm

12. Menci Clement Crnčić
    Bura na moru, oko 1908.
    ulje na platnu, 148 x 229 cm

13. Vlaho Bukovac
    Teodor grof Pejačević, 1903.
    ulje na platnu, 120 x 80 cm

14. Nasta Rojc
    Elizabeta (Lila) grofica Pejačević,
    oko 1903.
    ulje na platnu, 120 x 80 cm

15. Neutvrđeni slikar
    Ladislav grof Pejačević, oko 1880.
    ulje na platnu, 127 x 96 cm

16. Josip Franjo Mücke
    Julijan grof Pejačević, 1856.
    ulje na platnu, 70 x 58 cm

17. Josip Franjo Mücke
    Gabrijela grofica Pejačević, 1857.
    ulje na platnu, 67,5 x 56,2 cm

18. Neutvrđeni slikar
    Svetac – Apostol, sredina 18. st.
    ulje na platnu, 48 x 35 cm

19. Neutvrđeni slikar
    Svetac – Apostol, oko 1800.
    ulje na platnu, 48 x 35 cm

20. Neutvrđeni slikar
    Bezgrešno začeće (Madonna Immaculata), oko 1810.
    ulje na platnu, 84 x 60 cm

21. Carl Rahl
    Rebeka i Eleazar na vrelu, 1857.
    ulje na platnu, 100 x 138 cm

22. Neutvrđeni slikar
    Lovina, kraj 18. st.
    ulje na platnu, 92 x 73 cm

23. Josef Lauer
    Mrtva priroda s lovačkim priborom, 1846.
    ulje na platnu, 68,2 x 86,5 cm

24. Neutvrđeni slikar
    Mrtva priroda sa cvijećem,
    druga polovica 18. st.
    ulje na platnu, 71 x 29,4 cm

25. Neutvrđeni slikar
    Mrtva priroda sa cvijećem, druga polovica 18. st.
    ulje na platnu, 71 x 29,4 cm

Johann Erdmann Gottlieb Prestel, *Ergela u galopu*, oko 1836.

Josef Lauer, *Mrtva priroda s lovačkim priborom*, 1846.

Nakladnik:	Muzej Đakovštine
Za nakladnika:	Borislav Bijelić
Autorice izložbe, teksta deplijana i postava:	Jasminka Najcer Sabljak Silvija Lučevnjak
Oblikovanje deplijana:	Borislav Bijelić
Lektor:	Hrvoje Miletić
Tisak:	Hardy, Đakovo
Naklada:	150 komada
ISBN	978-953-7128-56-2

Na naslovnici:
F. J. G. Lieder, *Obitelj Pejačević u perivoju virovitičkog dvorca,* 1811. (detalj), Muzej likovnih umjetnosti

MLU Muzej likovnih umjetnosti

Muzej Đakovštine Đakovo

Pejačević

likovna baština obitelji

Đakovo, travanj-svibanj 2015.

Likovna baština obitelji Pejačević

Niti jedna se obitelj u Slavoniji i Srijemu nije održala tako dugo, niti stvorila tako velike i razgranate posjede, podigla reprezentativne rezidencije i stvorila tako velike zbirke umjetnina kao Pejačevići. Upravo u tome leži, s jedne strane značaj ove izložbe, a s druge strane, upravo je stoga njezina priprema autorima predstavljala izuzetno zahtjevan zadatak. Nije stoga slučajno što do sada u Hrvatskoj nije organizirana izložba posvećena Pejačevićima, niti je slučajno da je angažirana tako raznolika i relativno brojna skupina istraživača iz zemlje i inozemstva, autora sveobuhvatnih predgovora, koji donose cjelovit uvid u povijest obitelji s, dakako, postavljanjem težišta na njihovu mecenatsku i kolekcionarsku djelatnost. Izložba je dio projekta Skriveno blago europskog plemstva, koja će na nacionalnoj razini vremenom rezultirati serijom izložbi o zbirkama vlastelinskih obitelji Slavonije (nakon Pejačevića i Mihalovića, Eltzovih, Hilleprand-Prandau-Normannovih, Odescalchijevih i drugih).

(dr. sc. Zvonko Maković, red. prof. i dr. sc. Dragan Damjanović, doc. – predgovor katalogu izložbe Likovna baština obitelji Pejačević, MLU, 2013.)

Plemićka obitelj Pejačević posjedovala je bogate umjetničke zbirke u svojim dvorcima u Hrvatskoj i izvan nje. Zbirke su nastajale u razdoblju od njezina dolaska na prostor Slavonije i Srijema (početak 18. st.) do Drugog svjetskog rata. Prema dvorcima u kojima su nastajale, danas u obiteljskom naslijeđu razlikujemo *virovitičku, našičku, podgoračku i retfalačku* zbirku. Umjetnička djela spomenutih zbirki danas su sastavni dio fundusa nekolicine hrvatskih galerijskih i muzejskih ustanova ili privatnog vlasništva, a najvećim dijelom dio su fundusa Muzeja likovnih umjetnosti u Osijeku (MLU). Kvalitetom i količinom ta se djela ubrajaju u najznačajniju likovnu baštinu istočne Hrvatske. U katalogu izložbe *Likovna baština obitelji Pejačević* detaljno su prikazane i opisane povijesne okolnosti nastanka tih zbirki te njihov sadržaj.

Zahvaljujući suradnji s brojnim stručnjacima u zemlji i inozemstvu, istražena je i povijest obitelji Pejačević na prostoru današnje Bugarske, Srbije i Mađarske. Pripremni radovi na istraživanju povijesti obitelji i njezinih umjetničkih kolekcija trajali su desetak godina, a istodobno je tekao i vrlo zahtjevan posao restauriranja umjetnina. Rekonstrukcija fundusa promatranih zbirki uspjela je u velikoj mjeri pa se na izložbi u organizaciji MLU publici predstavilo 178 djela, pretežno slika i grafika te nešto minijatura i skulptura koje su nekada bile u vlasništvu obitelji Pejačević ili su svojim nastankom i sadržajem vezane uz ovu obitelj. Mnoge od tih umjetnina tada su prvi puta izlagane u javnosti, a nakon 90 godina u Hrvatsku je bio vraćen i mali dio nekada bogate kolekcije umjetnina iz dvorca u Retfali. Ta se građa danas čuva u Salzburgu, u posjedu obitelji Clary-Aldringen.

Nakon Umjetničkog paviljona u Zagrebu, Zavičajnog muzeja Našice, Gradskog muzeja Virovitica, Gradskog muzeja Vukovar i Gradskog muzeja Požega izložba se predstavlja i u prostoru reprezentativne obnovljene palače s kraja 19. stoljeća, sjedištu Muzeja Đakovštine u Đakovu. Za ovu je prigodu odabrano dvadeset i pet umjetnina iz fundusa MLU. Odabrane umjetnine reprezentiraju istraženu likovnu građu u raznovrsnosti tema, širokom vremenskom rasponu nastanka te po zastupljenosti stranih, udomaćenih i domaćih umjetnika.

Menci Clement Crnčić, *Bura na moru*, oko 1908.

Vlaho Bukovac,
Teodor grof Pejačević,
1903.

Tijekom 18. i početkom 19. stoljeća, u vrijeme nastanka njihovih obiteljskih zbirki, Pejačevići su kupovali djela stranih umjetnika, najčešće iz sredina u kojima su se i sami kretali i živjeli (Austrija, Mađarska). Taj period na izložbi predstavljaju barokne mrtve prirode s prikazom cvjetnih girlandi i Mrtve prirode s motivom lovine te sakralne scene od kojih se svojom kvalitetom ističe *Madonna Immaculata* slikana u barokno-klasicističkoj maniri. Istih stilskih obilježja, samo simbolično-enigmatskog značenja, jedan je od najreprezentativnijih portreta s likom *Marije Eleonore grofice Pejačević, rođene grofice Erdödy,* iz 1789. godine, druge supruge Karla grofa Pejačevića, utemeljitelja tzv. našičke grane obitelji Pejačević, koja je jedina živa do danas. Djelo je Johanna Georga Weikerta, uglednog austrijskog slikara školovanog na bečkoj Akademiji, u vrijeme ravnateljstva Martina van Meytensa, dvorskoga umjetnika carice Marije Terezije.

Među djelima na izložbi posebno se izdvajaju upravo portretni prikazi, kao dio tzv. *galerija predaka,* nizova portreta kojima je svaka plemićka obitelj dokazivala svoj povijesni i društveni status. Osim baroknih i klasicističkih originala, u zbirkama obitelji Pejačević nalazile su se i brojne kopije starijih umjetnina, koje su ponekad rađene i u više primjeraka, kako bi se željeni portret mogao postaviti u različitim obiteljskim rezidencijama. Na izložbi se takav niz portreta bračnih parova ili portreta uglednih članova obitelj Pejačević predstavlja djelima Móra Thana i Franza Pitnera. U kasnijim razdobljima sve je više udomaćenih umjetnika, poput Josipa Franje Mückea, koji sredinom 19. stoljeća radi za niz slavonskih plemićkih i građanskih obitelji, pa tako i portrete *Gabrijele i Julijana Pejačević.*

Sa stajališta povijesti umjetnosti svakako je najvažnija *podgoračka zbirka*, koja se sredinom 19. stoljeća razvijala u Podgoraču, mjestu između Našica i Đakova. Zahvaljujući vlasniku podgoračkog imanja, Pavlu grofu Pejačeviću i njegovoj supruzi Alvini, rođenoj barunici Hilleprand von Prandau, ovo je malo slavonsko selo imalo dvorac kojeg je projektirao jedan od najuglednijih budimpeštanskih historicističkih arhitekata, Alajos Hauszmann. U dvorcu se nalazila zbirka od oko 90 umjetničkih djela, među kojima su bila i ključna ostvarenja opusa uglednih srednjoeuropskih slikara Carla Rahla, Móra Thana, Josefa Hoffmanna, Károlya Lotza, Alajosa Györygia Giergla i drugih. Riječ je o jednoj od najvećih i svakako najambicioznije zamišljenih privatnih zbirki nastalih u 19. stoljeću u Hrvatskoj i ovome dijelu Europe.

Među djelima *podgoračke zbirke* njih ukupno šesnaest smatraju se slikama Carla Rahla ili barem radovima nastalim pod njegovom *majstorskom palicom*, dok ostala potječu iz kruga njegovih učenika. Ovaj značajan broj umjetnina upućuje na intenzivne veze Rahla i njegovog slikarskog kruga te Alvine i Pavla Pejačevića, u čijem je dvorcu ovaj umjetnik rado boravio i stvarao. U zbirci je pronađeno i jedno Alvinino djelo (pejsaž), koje ju svrstava u vrlo zanimljiv krug tzv. slikarica-plemkinja 19. stoljeća. Na izložbi se *podgoračka zbirka* predstavlja izvrsnim

Neutvrđeni slikar
Bezgrešno začeće (Madonna Immaculata),
oko 1810.

ostvarenjima slikara Carla Rahla (portretima Alvine i Pavla Pejačevića te starozavjetnom scenom *Rebeka i Eleazar na vrelu*) i dvjema slikama njemačkog animalista Johanna Erdmanna Gottlieba Prestela, čija će platna s prizorima konja zasigurno privući pozornost đakovačke publike i svih ljubitelja ove plemenite životinje.

Krajem 19. i početkom 20. stoljeća Pejačevići postižu vrhunac svoga gospodarskog i društvenog uspona. Ovaj je period na izložbi predstavljen kroz reprezentativne portrete dvojice hrvatskih banova, Ladislava grofa Pejačevića i njegovog sina Teodora grofa Pejačevića, kao i portret Teodorove supruge Elizabete (Lile) grofice Pejačević, rođene barunice Vay. Osim djela stranih umjetnika, naručuju ili kupuju djela domaćih slikara, čime pomažu razvoj naše umjetnosti tog razdoblja (Bukovac, Crnčić, Frangeš-Mihanović, Becić, Rojc, Babić, Vanka, itd.). Velika marina Mencija Clementa Crnčića s početka 20. stoljeća zaokružuje ovaj sažeti uvid u zbirke obitelji Pejačević s vrhunskim djelom hrvatske moderne umjetnosti.

dr. sc. Jasminka Najcer Sabljak
Silvija Lučevnjak, prof.

Johann Georg Weikert
Marija Eleonora Pejačević,
1789.